TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 21109
Tarih : 09.11.2026

52877

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, ***Adalet Bakanı Akın Gürlek*** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'de faaliyet gösteren Mersin Yaprak Tantuni işletmesinin sahibi Murat Çiftçi'ye 200 bin TL tutarında trafik idari para cezası uygulandığına ilişkin iddialar, yerel basına yansıyan haberler çerçevesinde, kamu gücünün kullanımı, küçük esnafın ekonomik varlığını sürdürme mücadelesi, emek ve geçim hakkı ile idari yaptırımların hukuka uygunluğu bakımından önemli soruları gündeme getirmektedir. Bölgesel ekonomik eşitsizlikler ve ağırlaşan geçim koşulları altında ayakta kalmaya çalışan esnafın haklarının korunması ve varsa mağduriyetlerinin giderilmesi kamusal bir sorumluluktur.

6 Kasım 2026 tarihinde yerel basına yansıyan habere göre, Mersin Yaprak Tantuni'de çalışan moto kuryenin Hakkâri Devlet Hastanesi kavşağında trafik polislerinin "dur" ihtarına uymadığı iddiasıyla işletmeye ait motosikletin plakasına 200 bin TL idari para cezası uygulanmıştır. İşletme sahibi Murat Çiftçi, cezaya itiraz ettiğini ancak başvurusunun reddedildiğini; olayın gerçekliğinin kamera ve diğer objektif kayıtlarla ortaya çıkarılmasını istediğini belirtmiştir. Çiftçi ayrıca söz konusu cezanın motosikletin piyasa değerinin yaklaşık beş katına ve kendi ifadesiyle işletmesinin iki yıllık kira bedeline denk geldiğini ifade etmiştir.

Burada mesele, trafik güvenliğinin sağlanmasına veya trafik kurallarını ihlal eden fiillerin yaptırıma bağlanmasına karşı çıkmak değildir. Aksine, kamu düzeninin korunması amacıyla uygulanan yaptırımların hukuk devleti, ölçülülük, belirlilik ve etkili başvuru hakkı ilkeleriyle uyumlu biçimde uygulanması gerekmektedir. Ağır ekonomik sonuç doğuran bir idari yaptırım söz konusu olduğunda, yaptırıma esas fiilin gerçekten gerçekleştiğinin ve kanuni unsurlarının oluştuğunun somut, objektif ve denetlenebilir delillerle ortaya konulması daha da önem kazanmaktadır.

200 bin TL gibi son derece yüksek tutarlı bir idari para cezasının uygulanması, öncelikle isnat edilen fiilin gerçekleşip gerçekleşmediğinin, sorumluluğun doğru kişiye yüklenip yüklenmediğinin ve işlemin hangi somut delillere dayandırıldığının açıklığa kavuşturulmasını zorunlu kılmaktadır. Kamu gücünün kullanımı, keyfiliğe ve denetimsizliğe kapı aralamamalı; hukuki güvence, ölçülülük, şeffaflık ve yurttaşın hak arama özgürlüğü esas alınmalıdır.

Özellikle Hakkâri gibi ekonomik imkânların sınırlı, istihdam alanlarının dar ve küçük esnafın yerel ekonomide önemli bir ağırlığa sahip olduğu kentlerde, 200 bin TL gibi yüksek tutarlı bir cezanın işletmenin faaliyetini sürdürme kapasitesi üzerindeki etkisi göz ardı edilemez.

Küçük esnaf yüksek kira, girdi maliyetleri ve sınırlı ekonomik hareket alanı içerisinde ayakta kalmaya çalışırken, hukuka aykırı veya hatalı olduğu sonradan tespit edilebilecek ağır bir yaptırım yalnızca işletme sahibini değil, işletmede çalışan emekçilerin geçimini de etkileyebilmektedir.

Bu nedenle söz konusu olayın bütün yönleriyle incelenmesi; kamera kayıtları, trafik ekiplerinin tutanakları, varsa telsiz ve iletişim kayıtları ile diğer objektif delillerin değerlendirilmesi; işlemin hukuka uygun olmadığının veya maddi hataya dayandığının tespit edilmesi hâlinde gerekli düzeltme ve giderim mekanizmalarının işletilmesi gerekmektedir.

Aynı zamanda yurttaşın kamu makamları karşısında etkili başvuru ve adalete erişim hakkının güçlendirilmesi, küçük esnafın ekonomik varlığının korunması ve benzer mağduriyetlerin tekrarının önlenmesi bakımından ilgili Bakanlıkların sorumluluk alanları çerçevesinde gerekli incelemelerin yapılması kamu yararının gereğidir.

Bu bağlamda;

1. İşletme sahibi Murat Çiftçi'nin söz konusu trafik idari para cezasına karşı yaptığı başvurunun reddedildiği belirtilmektedir. Yargısal süreçte kamera kayıtları ve diğer objektif delillerin yeterince değerlendirilip değerlendirilmediği konusunda Bakanlığınızın bilgisi bulunmakta mıdır?
2. İdari para cezalarına karşı başvuru süreçlerinde yurttaşların olayın maddi gerçekliğini ortaya koyabilecek kamera görüntüleri, dijital kayıtlar ve diğer objektif delillere erişiminin ve bunları etkili biçimde sunabilmesinin önünde hukuki veya uygulamadan kaynaklanan engeller bulunmakta mıdır?
3. Yüksek tutarlı idari yaptırımlara ilişkin yargısal başvurularda, yaptırımın dayanağı olan fiilin somut, objektif ve denetlenebilir delillerle ortaya konulup konulmadığının etkin biçimde incelenmesini sağlayacak uygulamalar bulunmakta mıdır?
4. Somut olayda olduğu gibi ağır ekonomik sonuç doğurabilecek idari para cezalarının yargısal denetiminde ölçülülük, hukuki güvenlik, etkili başvuru ve gerekçeli karar ilkelerinin daha etkin uygulanmasına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
5. Hatalı veya hukuka aykırı olduğu sonradan tespit edilen idari yaptırımlar nedeniyle yurttaşların uğradığı maddi mağduriyetlerin giderilmesi ve etkili başvuru hakkının güçlendirilmesi amacıyla yeni bir mevzuat veya uygulama değişikliği yapılması planlanmakta mıdır?